...ронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

...урят-Монголой ҮНЭН

...эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 204 (1804)
АВГУСТЫН 28
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн

Шахтёрой үдэр

...шар советскэ арад заншалта ...—Шахтёрой үдэрые тэм... байна. Манай шахтёр... үдэрые һайндэрөөр ёһоор ...өөсэ гадна, ажалдаа шэнэ ...алтануудые туйлан, нүүр... ...ада онъһото шэнэ техни..., тэрэнэй ашаглалгые ..., хэрэглэгдэдэггүй арга ...даа элирүүлэн элсүүл... үдэрые"угтажа байна.

...ск шахтёрнууд хадаа ком... түлөө тэмсэлэй түрүү ...дою ябадаг байһан юм, ...ябана. Гражданска дай... хархис интервенциин ... олониинь ... бариижа залуу советскэ ... баатарлигаар хамгаа... байгаа. Хожом, социалис... байгуулалтын жэлнүүдтэ ... ажалай үльгэр жэшээ ... үүрһэшэдтэ бэшэ, мүн ...лшадта харуулһан байна. ... хамгаалгын Агууехэ ... жэлнүүдтэ манай нүүрһэшэд ... бэлэргэлтэй тэмсэлэ... ...тыдэ — габшагай ажалаа... шалгарһан байна юм. Мү... хойто тээхи жэлнүүдтэ, ...стрине ... эхээр үгт... Коммунистическэ пар... шугамые бодото хэрэг ... түлөө тэмсэлэй ... манай шахтёрнууд

...нистическэ партиин, Совет... үдэр бүриин ха... оролдолгын ашаар ... промышленность эрхим ...ьһото техникээр зэбсэглэг... горнягуудай олон тоото эр... кадрнууд бэлэдхэгдэнхэй, ...про ажаллаха эрхэ байдал ...рөө һайжаранхай.

...н тула нүүрһэшэдэй һай... ...аллахын, эрхим амжалта... туйлахын тула бүхы арга ...нууд байгуулагданхай. Мү... Парти, Правительство ха... ...һэнэй промышленностиин ...рилэгшэдэй урда тон ехэ ...дые табина. Июль һара ...жо үнгэрһэн КПСС-эй ...льна Комитедэй Пленум ...эдэй урда иимэ тодорхой ...дые табиһан байна:

...у нүүрһэнэй промышлен... бии байһан машинанууд бо... ...анизмуудые һайнаар хэрэг... ...олгохо, шахтануудта горно ...хникэ байгуулха ба нэбтэ... талаар хүдэлмэринүүдые ...улхэ, нүүрһэ малтан абалга ...ацилгые дээшэлүүлгэдэ, ...д соохи бүхэжүүлгэнүүд ...шалтануудые һайжаруулга... ...малнуудые гарган абалга... ...ые малтан абаха ба зөөхэ ...һаламжын хүдэлмэринүү... ...адхалтада тусгаар анхарал ...жа, нүүрһэ малтан абалгын ... комплекснэ меха... ... бүрималган дүүргэхэ; ...ай проектнэ хүсэнүүдые ... ашаглаха тушаа хэм... ...ые абаха, нүүрһэ баяжуул...

га, шаһаржуулгые али болохоор хүгжөөхэ».

Нүүрһэнэй уурхайнуудые бэдэрэн олохо ба ашаглаха тушаа бүри ехэ ашагтай шэнэ арга методүүдые шэнжэлэн бэдэрхэ, хараалха ба нэбтэрүүлхэ тушаа хүдэлмэринүүдые шангадхаха».

Партиин Центральна Комитедэй июльскэ Пленумэй энэ тогтоолынь нүүрһэнэй промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй саашадаа хэхэ ажалайнь дайшалхы программа болоно.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ Парти, Правительствын анхарал оролдолгын ашаар манайшье эндэ, Бурят-Монголдомнай нүүрһэнэй промышленностиин тон богонихон болзорто байгуулагдаһан юм. Урдань хоо-һон байһан Тоёоной хаяада, суута Галуута Нуурай эрьедэ хэдэхэн жэлэй турша соо оломянган ажаһуугшадтай город — Гусиноозерск бии болошонхой. Галуута Нуурай шахтернууд эрхим һайн амжалтануудые туйлаһан байна. Мүнөө жэлшье, тэдэнэр хадаа КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, нүүрһэ малталгынгаа найман һарын түсэбөө гадуур юһэн мянга шахуу тонно нүүрһэ гүрэндөө үгэһэн байха юм. Шахтануудта ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, малтагдаһан нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэн химдарна, шахтануудта ба разрезнүүдтэ эрхим техникэ, тэрэ тоодо нүүрһэнэй комбайнууд жэлһээ жэлдэ олоор тодхогдоно, нүүрһэ малталгын мастернууд олошорно. Тэдэнэй тоодо врубмашинист Петрусенко, проходчик Тучинов, проходчик БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Балалаешников, врубмашинист Кокорин, навалоотбойщик Шакирзанов болон бусад олон хүнүүд ороно.

Мүнөөдэр, шахтерой Үдэртэ амжалтануудаа, һайн дүнгүүдээ тэмдэглэхынгээ хажуугаар, нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые элирхэйлхэ ёһотойбди. Галуута Нуурай рудоуправлениин шахтануудай ажалдань һайн һайн үльгэр жэшээнүүдэй хажуугаар, мүн зарим дутагдалнуудшье бии юм. Жэшээлхэдэ, машинанууд ба механизмууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй, ажалай журам зарим участогуудта һула, ухаалан зохёолго ба уралан нарижуулгын хүдэлмэри ёһотой һайнаар табигдаагүй гэхэ мэтэ. Хэрбээ эдэ ба бусад дутагдалнуудые усадхаад байбал, республикын кочегарка бүри һайнаар ажаллаха, Эхэ орондоо нүүрһэ бүри ехээр үгэхэ аргатай байгаа.

Манай алдарта шахтёрнууд коммунизмын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ саашадаашье ябаха, партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоол соо табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллаха бээз гэжэ лаб найдагдана.

...арти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Дрезденскэ галерейн картинануудай выставкые хараба

...Пушкинай нэрэмжэтэ уран... искусствын музейдэ табигда... ...зденскэ галерейн картина... выставкые нүхэд **Л. М. Ка..., Г. М. Маленков, А. И. Ми..., ...Г. Первухин, М. А. Суслов,** ...эй ЦК-гэй секретарьнар **А. Б. Аристов, Н. И. Беляев** гэгшэд хараба.

Выставкэ харалгын үедэ музейн главна химгадагша А. А. Гувер, искусствовед Т. А. Седова гэгшэд тайлбарилга үгэбэ.

(ТАСС).

...убликын аймагуудта таряа хуряалгын ябаса тухай 1955 оной августын 25-най мэдээн

...агууд	Ороһото культурануудые хуряалга (процентээр)	Таряа сохилго (гектараар)	Кукуруза хуряалга (гектараар)
...тын	26,1	4188	360
...ханай	21,1	3804	332
...рын	19,2	8731	1238
...атайн	19,1	4769	898
...йкальска	17,6	878	520
...рын	16,6	2702	692
...жанай	16,5	1789	404
...гын	16,2	3234	614
...айн	15,7	2162	694
...	12,2	1596	250

Аймагууд	Ороһото культурануудые хуряалга (процентээр)	Таряа сохилго (гектараар)	Кукуруза хуряалга (гектараар)
Кабанскын	11,4	652	217
Б-Кударын	9,5	919	20
Мухаршэбэрэй	8,5	4553	1029
Зэдын	5,5	1355	595
Закаменай	2,0	—	90
Яруунын	0,9	169	103
Ториин	0,8	29	366
Түнхэнэй	0,5	41	495
Хэжэнгын	0,1	32	260
Хориин	0,05	10	619

Хони үсхэбэрилгөөр Сибириин ба Дальна Востогой областьнууд хоорондын зүблөөн

Августын 26-най үглөөнэй заседаани дээрэ Сибириин малажалай институдай ахалагша научна сотрудник, Сталинска шангай лауреат нүхэр **Крымский** үгэ абажа, манай Байгал шадар нарин ба нарибтар ноһотой хонидой ямар сагһаа хойшо үсхэбэрилэгдэжэ боложо захалһан түүхые һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

—Байгал шадар ажаһуудаг арад зон хэр угһаа хойшо хони үсхэбэрилжэ байһан юм,—гэжэ нүхэр Крымский захална.—Тэдэ, энэншье гайхалтай бэшэ: Байгал шадарай үргэн уужам тала дайдада эгээл хони үсхэбэрилхэдэ таарамжатай бшуу. Һая болотор эндэ гансал богони, хабтагар ехэ һүүлтэй бурят-монгол, монгол үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэжэ байгаа. Тэдэнэр Сибириин шэрүүн хүйтэн уларилтай эрхэ байдалда һайнаар дадаһан байбашье, шанар муутай шэрүүн ноһо үгэдэг, мяха багатай байгаа. Харин урда зуун жэлэй 30—40 онуудта харин ба ородой купецүүд Бергер, Гарвей, Старцев, Лушников болон бусад дулаанай оронһоо нарин ноһотой хонидые эндэ асаржа, үсхэбэрилжэ туршаһан байгаа. Тэдэ тэдэнэй туршалгаһаа ямаршье үрэ дүн гараагүй.

Байгал шадар нарин ба нарибтар ноһотой хонид хоёрдохёо асаргадахадаа зуугаад жэл үнгэрһэн хойно—1925—26 онуудта асаргадаа. Түрүүшээр нилээд ехэ бэрхэшээлнүүд үзэгдэһэн байна. Нютагай үүлтэрэй хонид ба нарин ноһотой хусануудай хоорондоһоо гараһан хурьгад шэрүүбтэр ноһотой байдаг байгаа. Харин нарин гү, али нарибтар ноһотой хонидо нарин ноһотой хуса табихада гараһан хурьганиинь манай эндэхи үбэлэй хүйтэндэ ядардаг, нозог муу байдаг, тиимэһээ олониинь үхэшэдэг байһан юм. Тэдэ манай хүдөө ажахын органууд болон туршалгын эмхи зургаанууд энэ ушарые һайнаар шэнжэлжэ, шалтагааниинь элирүүлэдэггүй, хамаг юумэн манай хонидоо үбэл адуулдаг байһанһаа, «нарин ноһотой хонидой манай эндэ ажамидаржа шадахагүй» байһанһаа болоно гэжэ тоолодог байгаа. Тэдэ тэрэ буруу. Манай эндэ нарин ноһотой хонид үсхэбэрилэгдэжэ болоо, үсхэбэрилэхэшье ёһотойбди.

Удаань тэрэ Читын областиин ба Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудһаа хэдэ хэдэн жэшээ харуулжа, нарин ноһотой хонидые амжалтатайгаар үсхэбэрилхэ арга боломжонуудай бии байһан тухай хэлэбэ. Тэдэ Бурят-Монгол АССР-тэшье, Читын областьдошье нарин ноһотой хонид юрэнхыдөө тон үсөөнөөр үсхэбэрилэгдэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Һүүлдэ тэрэ Читын областиин «Красный великан» гэжэ совхозой хүдэлмэрын тухай удаахан тоготжо хөөрэбэ. Энэ совхозойхид нарин ноһотой хусануудые асаржа, хонидойгоо үүлтэр һайжаруулхын түлөө нилээд хүдэлмэри хэбэшье, үрэ дүн багатай байһадань, өөһэдтөө хоёрой хоорондоһоо гараһан нарин ноһотой хусануудые нарибтар ноһотой боложо байһан хонидтоо табидаг болоо һэн. Тиигэжэ һайн үрэ дүн туйлагдаа. Һүүлэй 11 жэл соо хонидой тоо толгой таба дахин олошороо, хонин бүриһөө дунда зэргээр жэл бүри гурбан килограммһаа дээшэ ноһон хайшалагдана. Энэ жэлдэ абтаһан бүхы ноһотой 46,3 процентнь нарин, 52 процентнь нарибтар, тиихэдэ оройдоол 0,8 процентнь шэрүүбтэр ноһотой байгаа. Эндэхи нарин ба нарибтар ноһотой хонид түхэреэн жэл соо бэлшэнэ.

—Байгал шадар нарин ба нарибтар ноһотой хонидой амжалтатайгаар үсхэбэрилэгдэхэ байһанда ямаршье ажаг һэжэг байхагүй,—гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Тэрэнэй һүүлдэ Читын областьһоо ерэһэн түлөөлэгшэ, хүдөө ажахын науканууудай кандидат нүхэр **Чамуха** үгэ абажа, областиин колхозуудта «XIX партъезд» колхозодо хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байһан тухай хөөрэбэ.

Алтайска хизаарай Родинско районой Степной совхозой ахалагша хонишон нүхэр **Д. И. Лиханин** жэл бүхэндэ хонин бүриһөө ехэ ноһо хайшан гээд хайшалжа абадаг тухайгаа хөөрэбэ. Дааҗа абаһан отарынгаа 1750 хониноһоо 1955 ондо дунда зэргээр нэгэ хониноһоо түсэбэй ёһоор 5,6 килограмм ноһо абаха байһан аад, 8 килограмм абаа. Тиигэжэ гүрэндэ 40 центнер ноһон түсэбһөө гадуур тушаагдаа. Хонидой үүлтэрые харууһалга, эдэлүүлгые һайжаруулһанай ашаар энэ туйлагдана гэжэ тэрэ хэлэбэ. 1956 ондо хонин бүриһөө 9 килограмм ноһо хайшалха уялга абаабди, тэрэнээ дүүргэхэ байхабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Алтайска хизаарай Горно-Алтайска областиин хүдөө ажахын туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Окулич-Казарина** нарин үүлтэрэй хонид ба нарин ноһотой алтайска үүлтэрэй хусанууда, мүн заримынь цигайска үүлтэрэй хусануудта табижа, ашаг ехэтэй хонидой шэнэ һүрэг бии болгоһон тухайгаа хөөрэбэ. Энэ һүрэг хонидой ноһониинь үдхэн, ута. Нютагай эрхэ байдалда тааража: үбһэ тэжээл багатай, үндэр хада газарта ехэнхидээ бэлшээрилжэ ябадаг, үбэлэй 50 — 60 градус хүйтэниие тэсэмгэйгээр дабадаг шэрхэ бэетэй хонид юм. Амидыгаа шэгнүүрээр хусань — 85,5 эмэ хониниинь—56,3 килограмм болодог. Хусаһаань 8,8 сантиметр утатай 5,9 килограмм ноһон, эмэ хониноһоо 8,3 сантиметр утатай 2,6 килограмм ноһон дунда зэргээр абтана. Хонидые август, сентябрь һарада ороондо оруулжа, февраль, марта һарада хурьгалуулхада һайн байна гэжэ «Мухар Тархата» колхозой болон Горно-Алтайска областиин бусад аймагуудай түрүү колхозуудай жэшээ харуулна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Горно-Алтайска областиин колхозууд мүнөө хонидоо имагтал искусственна аргаар үрэжүүлдэг болоо.

Саашадаа хэлэһэн үг соогоо нүхэр Окулич-Казарина РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство үүлтэртэ хони үсхэбэрилхэ хэрэгые һулаар хүтэлбэрилнэ, искусственна аргаар үрэжүүлхэ түхеэрэмэгэнүүдээр колхозуудые ханганагүй, үл хоолойнгоо талаар һайн шанартай хээрын ногоонуудые шэнжэлжэ, биологическа шэнжэ шанарыень тодорхойлоод, ного таряжа, сабшалан һайжаруулха хэрэгые мүнөө хүртэр шиидхэнэгүй гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

Хони үсхэбэрилгын түрүү аргануудые: искусственнаар үрэжүүлгэ, үбэл, хабар эртэ хурьгалуулга хэрэглэжэ, хонидойгоо үүлтэр һайжаруулжа, хони үсхэбэрилгые ашаг олзо ехэтэ һалбари болгожо байһан тухайгаа Новосибирскэ областиин «7 ноября» колхозой хонидой фермые даагша нүхэр **Антошихин** хэлэбэ.

— Хурьгад эхэтэеэ ходо сугтаа ябахадаа эхээ сула заядажа, хүхэжэ ябадаг, тиигээд ноһо залгижа, гэдэһэ дотороо үбэдэжэ, олоороо гарзалдаг. Энэ үбшэнһөө хурьгадые һэргылхын тулада хурьгадай түрэһөөр 10 хоноод байхадань тэдэниие эхэһээнь таһалжа, эхэтэеэ сугтаа ябадаг сагынь хахадтань хүртэр багаболгонобди. Эхэнүүдэйнь эдеэлхэ, үһэлхэ үедэ хурьгадые ондоо хорой соо 2—3 час соо хаагаад, тэдэндэ витаминта үбһэ, концентрат, минеральна тэжээл үгэдэг байнабди. Хурьгадые иимэ аргаар тэжээдэг болоһоорнай һүүлэй хоёр жэл соо хурьгад гэдэһэ доторой үбшэн үбдэхэеэ огто болёо,—гэжэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хүйтэн шэрүүн үбэлтэй Забайкальедэ нарин ноһотой хонид амидаржа шадахагүй юм гэһэн буруу һанамжа манай республика дотор һайн үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилэгдэ һаад ушаруулһан байгаа гэжэ уридшалан тэмдэглээд, үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилгөөр туйлаһан амжалтанууд тухайгаа Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй главна зоотехник нүхэр **Лауль** хэлэбэ. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһанай, хони үсхэбэрилэгдэ анхарал ехээр табидаг болоһоной ашаар һүүлэй 2—3 жэл соо хониноһоо ноһон ехээр абтадаг болоо. 1953 ондо Баргажанай аймагай колхозууд дунда зэргээр нэгэ хониноһоо 1,7 килограмм ноһо абаһан байгаа абаа, мүнөө жэл 2,3 килограмм ноһо абаа. Үбэл гараһан 3 мянган хурьгадһаа Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл хурьган бүхэнһөөнь 800—1000 грамм ноһо абаа.

—Намар хони хайшалхада зарим хүнүүд дурагүй байдаг. Энэ буруу. Хайшалуулһан хонин һара хахад соо хайшалуулаагүй хонидойгоо тухай ноһотой болодог. Энээнһээ боложо, хонидые турадаггүй. Манай түрүү хонишод Шараев, Цыремпилова ба бусад хонидоо зунай, намарай сагта бэлшээжэ таргалуулна. Зарим хонишодой хонид зунай үе соо 14 килограмм хүртэр амидынгаа шэгнүүр нэмэдэг. Иигэжэ таргалһан хонид үбэлдөө турангүй ондо орожо, мүн ноһониншье ехэ байдаг. Үбэлэй бэлшээрине һайжаруулхын тулада Лениней нэрэмжэтэ колхозой дүршэл хэрэглэжэ, зунай һүүл багаар зелёнко таринабди. Мүнөө жэл манай аймагай колхозууд иимэ искусственна бэлшээри байгуулхын түлөө 1000 гектарта өөс таряа,—гэжэ Лауль хөөрэбэ. Саашадань хурьгадые таргалуулхын тулада тэмдэглээд, сабшалан һайжаруулха, болдог сэбэрлэхэ, намаг хатааха, Хүнтын гүбөөдэ хүдаг малтаха талаар Хүдөө ажахын республиканска болон Федерациин министерствонууд ёһотой хэмжээ абанагүй гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

Омско областиин Молотовско районой Сталиней нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **К. К. Олейник** колхозойнгоо хонин бүриһөө 4 килограмм ноһо хайшан гэжэ хайшалдаг болоһон дүй дүршэл тухайгаа хөөрэбэ. Үбһэ тэжээлһээ гадна, хонидтоо кукурузын силос эдюулнэбди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Кукурузын силосые хонид ехэ дуратайгаар эдидэг. Тэрэниие эдихэдээ эхэ хонид һү орожо, хурьгадынь атар тарганаар түлжэдэг. Зүгөөр хонидтоо үбһэ эдюулһэнэйнгээ һүүлээр силос үгэдэгбди. Хонид гашуубтар тэжээлдэ дуратай гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ кукурузаар хонидтоо силос дарахадаа тэрээн соогоо ая, урмэдэһэ холилсонобди. Хүдагай хүйтэн уһаар уһалхада хурьгад үбдэдэг. Хашаа соонь онгосо табяад, тэдэниие булеэн уһаар уһалхада һайн юм. Хонидой ноһо һайжаруулха гэбэл дулаан хашаа соо удаан хашуулжа байлгангүй, агаарта, наруули дулаан газарта ябуулхада һайн гэжэ манай дүршэл харуулна. Кадрнуудые бэлдэхэхэ, тэдэниие нэгэ хүдэлмэридэнь удаан хүдэлүүлхэ гээшэ хони һайнаар үсхэбэрилгын шухала нүхэсэл мүн. Тиимэһээ хонишодые һайн байгаар хангахаһаа гадна, тэдэнэй мэргэжэл, зоотехническэ болон ветеринарна бэлэдхэлыень дээшэлүүлгэдэ анхарал табиха сагерээ гэжэ нүхэр Олейник хэлэбэ.

Алтайска хизаарай Рубцовско районой «Страна Советов» колхозой ахалагша хонишон нүхэр **Михайличенко** алтайска үүлтэрэй хони хайшан гэжэ үсхэбэрилдэг тухайгаа хэлэбэ. 1954 ондо 5628 толгой нарин ноһотой хонидһоо манай колхоз толгой бүриин 7,17 килограмм ноһо абаа һэн. Тиихэдэ мүнии хүдэлдэг фермынхид хонин бүриһөө 8,47 килограмм ноһо хайшалһан байна. Манай фермынхид бултаа шахуу арба-хорин жэлдэ хонин ажалда хүдэлнэбди. Намар бүхэндэ хүгшэрһэн, муу ноһотой хонидые илгажа гаргаад, шэнэ отара эмхидхэдэгбди. Зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд байлсажа, хониемнай илгажа үгэдэг. Хонидые имагтал искусственна аргаар үрэжүүлдэгбди. Үбэлдөө, хабар эртэ хонидоо хурьгалуулдаг боложо байнабди. Үбэлдөө хурьгалуулхада хонид һубайрасагүй байдаг, олоороо эхирлэдэг, тулыяь һайн бэетэй байдаг. Гадна, хурьгад нэмэлтэ ноһоншье үгэнэ.

Саашадань нүхэр Михайличенко колхоз тухайгаа хөөрэхэдөө нёдондо колхознай 9 миллион түхэриг олзо абажа, ажалта үдэртэ 4 килограмм орооһо, 15 түхэриг мүнгэ хубааһан байна гэжэ хэлэбэ.

Красноярска хизаарай Журмска үүлтэртэ хонидой совхозой ахалагша зоотехник нүхэр Зайцев, Хакасска автономно областиин Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **Хаустов** ба бусад зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, хони үсхэбэрилхэ талаар өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэбэд.

Сибириин ба Дальна Востогой хонишодой областьнууд хоорондын зүблөөнэй заседаниин зал.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: РСФСР-эй Совхозуудай министерствын хони үсхэбэрилгын талаар главна инспектор нүхэр Брызгалов үгэ хэлэжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Дрезденскэ галерейн картинануудай выставкэ Москвада хаагдаба. Эдэ картинанууд ГДР-тэ дамжуулан үгтэбэ

Дрезденскэ галерейн картинануудай выставкэ хаагдаба. Эдэ картинанууд Германска Демократическа Республикада дамжуулан үгтэжэ эхилбэ.

Энэ ушараар дашарамдуулан Премьер-министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Лотар Больц түрүүтэй Германска Демократическа Республикын правительственна делегаци, мүн тэрэшэлэн ГДР-һээ СССР-тэ байдаг посол Иоганнес Кениг гэгшэд ерэбэ.

Энэ выставкэдэ табяатай байһан уранзурагай искусствын музейн зал дотор советскэ олониитын түлөөлэгшэд, эрдэмтэд, искусствын ажалшад олоороо суглараба. Тэдэнэй дунда СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй Культурын министрын орлогшонор С. В. Кафтанов, В. С. Кеменов, РСФСР-эй Культурын министр Т. М. Зуева, СССР-эй уранзурагай академиин президент А. М. Герасимов, советскэ уранзурагаашадай союзай оргкомитедэй түрүүлэгшэ Б. В. Иогансон, Москвада байдаг посольствонууд ба миссинүүдэй толгойлогшонор, советскэ ба гадаадын хэблэлэй корреспондентнүүд байлсаба.

СССР-эй Культурын министрын орлогшо С. В. Кафтанов үгэ хэлэхэ зуураа, ГДР-эй правительственна делегаци, ГДР-һээ Москвада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Иоганнес Кениг гэгшые халуунаар амаршалба. Советскэ ба германска арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаае саашадань бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ зорилготойгоор Дрезденскэ галерейн картинануудые Германска Демократическа Республикада дамжуулан үгэхэ гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо. Эдэ картинанууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ Германиин газар дайда дээрэ дайн байлдаан боложо байхада Советскэ Армяар абарагдаһан ба тэрээнһээ хойшо Советскэ Союзда хадагалагдажа байһан юм гэжэ нүхэр Кафтанов һануулба.

Советскэ хүнүүд Дрезденскэ галерейн картинануудай выставкые айхабтар ехээр һонирхон хараба, хүн түрэлтэнэй омогорхол болохо классическа искусствын гайхамшагта зохёолнуудые тэдэнэр гүнзэгыгөөр хүндэлнэ гэжэ нүхэр Кафтанов тэмдэглэбэ.

Харагшадай таһалгарязгүйгөөр субажа байбашье, бүхы хараха дуратай хүнүүд энэ музейн зал дотор булта даа орожо үрдеэгүй. Гурбан һара хахад соо Дрезденскэ галерейн выставкые нэгэ миллион 200 мянга шахуу хүн хараһан байна.

Дрезденскэ галерейн гайхамшагта һайхан зурагуудтай советскэ сроной ажалшадые улам гүнзэгыгөөр танилсуулхын тула СССР-эй Культурын министерство үнгэтэ кинофильм буулгажа абаһан юм, тэрэнь һаяын үдэрнүүдтэ экранууд дээрэ гаража эхилхэнь. Мүн тэрэшэлэн буулгажа абтаһан зурагуудтай үнгэтэ альбомууд гаргагдаха байна.

ГДР-эй правительственна делегацитай хамта картинануудые дамжуулан үгэхэ тухай гурим тогтоогдоо гэжэ нүхэр Кафтанов саашадаа мэдүүлбэ. Советскэ Союзай ГДР-тэ дамжуулан үгэхэ эгээн түрүүшын картина немецкэ агуу ехэ уранзураагаша Альбрехт Дюририэй зураһан «Залуу хүнэй дүрэ» гэжэ картина болохо байна. Москвадахи А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ уранзурагай искусствын гүрэнэй музей дотор эдэ картинанууд дамжуулан үгтэхэ юм. Дрезденскэ галерейн онсо гайхамшагта картинанууд эгээл эндэ табигдаһан байна. Мүн тэрэшэлэн Киев городтохи баруун зүгэй ба зүүн зүгэй искусствын гүрэнэй музей дотор картинануудые дамжуулан үгэлгэ болохо байна. Тэндэ зарим авторнуудай зураһан картинанууд, Дрезденскэ галерейн зурагуудай буулгабаринууд хадагалаатай юм.

Эдэ уранһайханай гайхамшагта шухаг зүйлнүүдые Германска Демократическа Республикын правительствода дамжуулан үгэлгэ хадаа Советскэ Союзай ба Германиин арадуудай хоорондохи хани барисаанай улам бэхижэжэ байһаниие гэршэлнэ гэжэ нүхэр Кафтанов тэмдэглэбэ.

ГДР-эй правительственна делегациие толгойлогшо Лотар Больц харюу үгэ хэлэхэ зуураа, Дрезденскэ галерейн баялигуудые Советскэ Армиин абарһанайнь түлөө немецкэ арадай зүгһөө гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэбэ.

Эдэ картинануудые Германска Демократическа Республикада дамжуулан үгэхэ тухай Советскэ Правительствын гаргаһан хүндэтэй шиидхэбэри немецкэ арадай зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэһэн байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ тогтоолой гараһанай һүүлээр Германиин хоёр хубиин олон түмэн хүн зон айхабтар ехээр баясажа, сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлээ. Энэ тогтоол гаргахадаа Советскэ Правительство хадаа Советскэ Союзай ба немецкэ арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ нэмэри хэһэн байна.

Дрезденскэ галерей гээшэ хэды зуун жэлэй турша дотор дэлхэйн уранзурагай баялигуудые шэнжэлхэ гол газарнуудай нэгэн боложо байһан юм гэжэ Лотар Больц тэмдэглэбэ. Энэ галерейн сэгнэшэгүй ехэ баялигуудые Советскэ Армиин абарһан ушар хадаа социалистическэ Советскэ Союзай үнэхөөр һайн һайхан сэдьхэлтэй байһаниие гэршэлэн харуулба. Тэрэ хадаа бусад арадуудай культурна баялигуудые гүнзэгы ехээр хүндэлдэг байна. Эдэ картинануудые Берлиндэ ба Дрезденд хүн зон һаяар хараха юм. Тэдэнэр энэ ехэ баялигые абарха талаар советскэ арадай харуулһан баатаршалгын гүнзэгы ехэ удхашанарые хэзээдэшье мартахагүй.

Дрезденскэ галерейн гайхамшагта баялигуудые немецкэ арадта дамжуулан үгэһэн ушар хадаа эб найрамдалай хүсэнүүдтэ гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанай, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө гаргагдажа байгаа оролдолгын амжалтатайгаар дүүрэхэ байһанда этигэһэнэй эли тодо гэршэ боложо үгэнэ. Тэрээнһээ гадна, немецкэ арадые, эб найрамдал хангалгада туһалха, бүхы арадуудтай эбтэ харилсаатай байхаар бэлэн шэнэ Германи бии болгохо гэжэ тэдэнэй оролдожо байһан хэрэгые Советскэ Союзай хүндэлжэ байһанай гэршэ болоно.

Германска Демократическэ Республика хадаа арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба эб найрамдалай политикые баримтална, эгээл энээгээрээ советскэ арадуудай ба эб найрамдалда дуратай бусад арадуудай этигэл найдабарида хүртэһэн байна гэжэ Лотар Больц мэдүүлбэ. Германска милитаризмые дахяад һэргээхэ ябадалда эсэргүүгээр, Германиие эб найрамдалда дуратай ба демократическэ үндэһэ һуури дээрэ нэгэдүүлхын түлөө манай хэһэн тэмсэл энэ этигэл найдабариие улам бэхижүүлнэ. Эб найрамдалые сахин хамгаалхын түлөө, Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха системэ бии болгохын түлөө, манай гол шухала национальна асуудалнуудые эбтэйгээр, демократическа ёһоор шиидхэхын түлөө хэдэг тэмсэлээ һуладхахагүйбди гэжэ Германска Демократическа Республикын правительствын зүгһөө мүнөөдэр мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. Советскэ Союзтай гансашье Германска Демократическа Республикын хүн зоной бэшэ, харин бүхы немецкэ арадай хани барисаагаа улам бэхижүүлхын тула хамаг хүсэ шадалаа гаргахабди гэжэ Германска Демократическа Республикын правительствын зүгһөө мүнөөдэр мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Дрезденскэ галерейн баялигуудые абарһанайнь, хадагалһанайнь ба дамжуулан үгэһэнэйнь түлөө Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствода, бүхы советскэ арадта гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэбди.

Үнэн зүрхэнһөө бидэнэй баясхалан хүргэжэ байгаа нүхэдүүд хэтэ заяанаймнай ханинар гээшэл!

Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэнэ.

Картинануудые дамжуулан үгэхэ гурим тухай хамтаараа зохёоһон протоколдо ба Дрезденскэ галерейн баялигуудай түрүүшын картиные немецкэ арадта дамжуулан үгэһэн тухай актда гараа табихыень ГДР-эй правительственна делегациин гэшүүдые, советскэ талаһаа байлсаһан түлөөлэгшэдые СССР-эй Культурын министрын орлогшо С. В. Кафтанов уриба. Фоторепортернууд ба кинооператорнууд хани ёһоной оршон байдалда үнгэржэ байгаа энэ ехэ событиие буулгажа абана.

(ТАСС).

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВ БУХАРЕСТҺЭЭ МОРДОБО

БУХАРЕСТ, августын 26, (ТАСС). Фашистска дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 11 жэлэй ойн һайндэртэ айлшаар ерэһэн Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев мүнөөдэр Бухарестһээ мордобо. Нүхэр Н. С. Хрущевые үдэшэхэеэ вокзал шадарай талмай дээрэ национальна тугуудаа, плакадуудые бариһан хэдэн мянган ажалшад сугларба. «Румыно-советскэ хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандаха болтогой!» гэһэн Румыниин ажалшан бүхэндэ эгээн хүндэтэйгөөр һанагдадаг үгэнүүд румын ба ород хэлэн дээрэ бэшээтэй харагдана.

Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж, Румыниин Арадай Республикын агууехэ национальна суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ П. Гроза, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Г. Апостол, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор И. Кишиневский, К. Стойка ба А. Могиорош, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор Н. Константинеску, Э. Боднараш ба П. Борила, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүн К. Пырвулеску, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат А. Дрэгич, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй секретарь Я. Фазекаш, Румыниин профсоюзуудай центральна соведэй түрүүлэгшэ С. Морару, министрнүүд, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй гэшүүд, агууехэ национальна суглаанай президиумэй гэшүүд, «За прочный мир, за народную демократию!» газетын главна редактор М. Б. Митин ба бусад вокзал дээрэ Н. С. Хрущевые үдэшэбэ.

СССР-һээ Румынида байдаг посол А. А. Епишев түрүүтэй советскэ посольствын бүхы состав, Румыниин Арадай Республикада байдаг дипломатическа түлөөлэлгын толгойлогшонор ба гэшүүд, Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 11 жэлэй ойн һайндэртэ ерэһэн арадай демократиин оронуудай правительственна делегацинууд, Румыниин ба гадаадын журналистнар мүн тэрэшэлэн Н. С. Хрущевые үдэшэлсэбэ.

Румыниин Арадай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар вокзал шэмэглээтэй байба. Үдэшэлгын үедэ хүндэтэ харуул жагсаагдаба. СССР-эй ба РНР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин, Румынска правительствын ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, арадай демократиин оронуудай правительственна делегацинуудай толгойлогшонортой, дипломатическа корпусой гэшүүдтэй ба тэрэниие үдэшэжэ байһан бусад хүнүүдтэй Н. С. Хрущев мордохо дээрээ халуунаар гараа барилсаба. «Ура» хашхараан, «СССР мандаха болтогой!», «СССР —РНР» гэһэн үгэнүүд нэрьесэ сууряатана.

Пионернүүд Н. С. Хрущевто баглаа сэсэгүүдые бариба.

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй вагон хабсаралгын цехын пр... цевагай хүтэлбэрилдэг шэрдэгшэдэй бригада КПСС-эй XX съездын хү... дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, халаанайнгаа даал... 180—200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Устинья Ивановна Фурцева вагон шэрдэж...

А. Мантаевай ...

Партиин XX съездын хүндэл...

Улан-Удын судна-заһабарилгын заводой эрхим токарь Кузьма Петрович Рагузин партиин XX съездын хүндэлэлдэ үдэрэйнгөө нормые 200—230 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мэргэжэлтэй токарь К. Рагузин өөрынгөө дүй дүршэлые нүхэдтөө дамжуулан үгэхые оролдодог. Һүүлшын хоёр жэл соо нүхэр Рагузин 26 залуу хүдэлмэришэдые токариин мэргэжэлдэ һургаа. Нэгэтэ Анатолий Гуляев гэжэ залуухан хүдэлмэришэн нүхэр Рагузинай хүдэлдэг цехтэ ажаллахаяа ерээ һэн. Нэгэ хэды саг үнгэрһэнэй һүүлээр нүхэр Гуляев токариин мэргэжэлтэй боложо шадаһан юм. Мүнөө тэрэ өөрынгөө һургагша нүхэр Рагузинтай зэргэлээд хүдэлхэдөө, үдэрэйнгөө нормые 200—250 процент дүүргэнэ.

Механическа цехын токарь нүхэр Булатов иигэжэ хөөрэнэ: «Би ажалай ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһоншье һаа, токариин эрхим мэргэжэлтэй нүхэр Рагузинһаа элдэб асуудалнуудые һурадаг байнаб. Нүхэр Рагузин хэзээдэшье үгы гэжэ хэлэдэггүй, өөрынгөө ажалай шэнэ арга шадабари тухай хөөрэжэ үгэдэг, зохистой заабари, һанамжануудаа хэлэдэг юм».

Нёдондо жэл нүхэр Рагузин тус заводто эмхидхэгдэһэн түрүү дүй дүршэлэй һургуулиие хүтэлбэрилөө һэн. Энэ һургуулиие 10-аад хүдэлмэришэд дүүргэжэ гараа. Үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй байһан зарим хүдэлмэришэд тус һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эрхимээр ажалладаг болоо.

* * *

Судна заһабарилгын заводой котельнэ цехын хүдэлмэришэд партиин XX съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө ехэ оролдолго, эдэбхи гаргана. Тус цехын коллектив һүүлэй дүрбэн һарын турша соо заводойнгоо дамжуулгын Улаан туг барижа байна. Тэдэнэр һара бүриингөө түсэбые үлүүбшэл... гэнэ. Жэшээнь, котельнэ це... дэлмэришэд июнь һарынгаа ... 158 процент, июль һарынга... бые 141 процент, августын ... шын хоёр декадын түсэ... процент дүүргэбэ.

Мүн нүхэр Левагинай ... һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ ... июлиингээ түсэбые 194 проц... густын түрүүшын хоёр дека... сэбые 182 процент дүүргэ... тельщигүүд нүхэд Баженов, ... щиков, Гладков, Арсентьев ... бусад үдэр бүри үндэр бүтэ... лана.

Нүхэр Карповай бригада ... лайнгаа түсэбые үлүүбшэлэ... гэнэ. Энэ бригадынхид ию... түсэбые 192 процент, авгус... рүүшын хоёр декадын түсэ... процент дүүргээ юм. Эндэ ... гөө нормые дүүргэдэггүй хү... шэн гэжэ үгы. Бригадын ... дээрэ арба хоноод лэ мү... дүнгүүд гаргагдадаг. Эндэ ... социалистическэ мүрысөөнэ... гаргалга нарин нягтаар т... хай. Һарадаа хоёр дахин ... риин суглаан болодог. Энэ ... дээрээ ажахын шухала ... нууд, түрүүшүүлэй һанамж... мэришэдэй шүүмжэлэл ба ... шиидхэбэринүүдэй хэр зэр... гэгдэжэ байһан тухайнь ... хэлсэдэг. Иигэжэ хүдэлм... дөө тэдэнэр бригадынгаа ... далнуудые саг соонь усадха... на.

Комсомольско-залуушуула... гада (хүтэлбэрилэгшэнь нүх... рюков) мүн лэ тэдэнһээ ... Энэ бригада 7 һарынгаа ... 182 процент дүүргэһэн бай...

Партиин ЦК-гэй июльскэ ... мэй тогтоолоор зоригжоһон ... нэ цехын хүдэлмэришэд жэ... түсэбые гурба һараар ур... дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

Н. Хаз...

Хони үсхэбэрилгөөр зүблөөндэ зорюулагдана.

ЖАРГАЛАНТЫН ХОНИШОН

Зунай һүүл һарын—августын дүүрэхэ тээшээ боложо байбашье, үбһэ ногооной, сэсэг намаагай үнгэ хубилха үшөөл үды. Харин гандангги байһан талын бэлшээри һүүлшын бороогой ороһонһоо хойшо һайжаранхай. Уужам тала, үндэр набтар гүбөөнүүдые хушан шаргал үнгөөрөө шэмэглэн бүрхөөһэн, эдеэгээ хүсэжэ гунхашаһан тарялан зунай үдэшын зөөлэхэн һэбшээндэ эльбэгдэн, эльбэгдэн долги татан байна. Үглөөдэр баһал халуун үдэр болохо янзатай. Сэнхиижэ харагдагша огторгой нэгэшье үүлэгүй. Үдэшын наран Жарганаланта хадын орой дээрэхэнэ ошонхой урга тудан улаахан туяагаа нэмжээ талын нюрган дээгүүр сасана.

Ургаса хуряалгаяа хэр бэлэдхэл һайнтайгаар угтабат, юрэнхыдөө энэ жэлэй ургаса ямар гээшэб? — гээд ехэл сүлөөгүй янзатайгаар тарялангай үргэн талмайе эзэн нюдөөр шэртэн ябаһан Алексей Иванович-һаа асуухада:

— Хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, эртээнһээл бэлдээ гээшэбди, — гээд түр зуурхана бодолгото болон абяагүй ябаһанай һүүлдэ: — Мүнөө жэлдэ тарянаймнай ургаса нёдондонойхиһоо муу бэшэ байхань ха, — гэжэ урматайгаар хэлэнэ.

Урдань Алексей Иванович Козлов партийна хүдэлмэридэ байһанаа өөрынгөө дураар хүдөө ажахыда гаража, колхозой түрүүлэгшэ болоһоор хоёрдохи жэлынь боложо ябана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг «Красный партизан» колхоз аймагай гээгдэнги колхозуудай нэгэн байһанаа богонихон саг соо түрүү зэргэдэ орожо байна, ниитынь ажахы хүгжэнэ, ажал хүдэлмэринь урагшатай, бүтээсэтэй болонхой. Тус колхоз партиин ЦК-гэй январьска Пленумэй тогтоолые бодотоор

бэелүүлжэ, малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ байна. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 2,3 килограмм нооһо хайшалаа (түсэбынь 1,8 килограмм байгаа). Тиихэдэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 700 гаран литр һү һааһан, тиигэжэ эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүридэ малажалай гол зүйлэй продуктнуудые: мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб холо үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгые амжалтатайгаар ябуулжа, ургаса хуряалгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Тус колхоздо ажал хүдэлмэри дээрээ амжалта туйладаг, мэдээжэ ажалша, малша колхозниигууд олон. Тэдэнэй нэгэниинь — колхозой түрүү хонишон Сойжон Цыдыпович Найданов мүн.

* * *

Хонишон Сойжон Найдановай отара колхозой центрһээ тиимэшье холо бэшэ юм. Тосхонһоо зүүлжээ дардам харгыгаар ябад гээд, хойшоо асатан һалаһан нариихан зүргэ харгыда ороходо тарянай дундуур зурыжа, набтархан гүбөө дабаад, Жаргалантын нугада сэхэ абаашадаг. Манай хүрэжэ ерэхэдэ хонишон Сойжон Найданов һалхи һүрин баруулжаа тэгүүлэн бэлшэжэ ябаһан һүрэг хонидоо һөөргэнь тэхэрюулжэ, байра тээшэнь һайсахан шэглүүлжэрхёод, гэртээ ерэжэ ябаба.

— Сайн байнат, Самбуу баабай, —гэжэ нүхэрни сэбэр бурят хэлээр тордиһогүй мэндэшэлжэрхёод,—зай хэр байнабта? — гэжэ асууба.

Үбгэн хонишон элдин ногоон талые дүүрэн бэлшэжэ ябаһан һүрэг хонид тээшэ нэгэ удаа шэртэн эрьеһэнэй һүүлдэ:—Яһала гэмгүй. Бороогой һүүлээр бэлшээриимнай ногоон һайжаржа, хонидоймнай ууса, һүүлнүүд шангадажа байна даа, — гээд урматайгаар харюусана.

— Тиимэ даа. Иигээд һэрюунэй саг ерэжэ, шэмэтэй эдеэшэг ногоондо адуумнай арьбантай, далантайхан, хониднай һүүлтэй, уусатайхан болохонь гээшэ. Үнеэднай август һара соо һайсахан һү үгэжэ байна, —гээд түрүүлэгшэ үбгэн хонишоной һонирхоһон асуудалнуудта харюусаад, колхозойнгоо үбһэ хулһанай хүдэлмэриин хэр зэргээр ябажа байһан тухай, бусад һүүлшын һонинуудые нилээд удаан хөөрэжэ үгэбэ.

— Мүнөө жэлдэ эхэ хонидоо бултыень шахуу үбэл, хабар эртэ хурьгалуулхаар искусственна үрэжүүлгэ эхилээ гээшэбди. Мүнөө танай отараһаа хэды хонин үрэжүүлэгдээд байнаб?—гэжэ түрүүлэгшэ хонишондо хандана.

— Декабриин һүүл багһаа эхилжэ, январь һара соо хурьгалуулхаар далан гурбан эхэ хонин үрэжүүлэгдээд байна. Март һарын тэн болотор хонидоо бултыень шахуу хурьгалуулхаар үрэжүүлгэ һубарюулжа байгаад хэнэбди. Энээнһээ дээрэ юумэ үгы гээшэ, — гээд хонишон Сойжон хөөрэнэ.

Хонишон Сойжон Найданов колхозойнгоо малажалда хори һайса гаран жэлдэ ябаха зуураа, ниитын мал харууһалгын дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Мүнөө эгсэ «жараяа сохижо» ябабашье, хүнгэн дорюун зандаа, колхозойнгоо хонин һүрэгые үсхэбэрилсэхын, хонин бүриһөө нооһо ехээр абадаг болохын тула оролдолго хэшээлээ гарган ажаллана. Нютагаархиниинь «Сойжондол адляар хони хурьга харууһалдагһайбди» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй юм. Мүнөө Сойжон Найданов колхозойнгоо табан зуу гаран эхэ хонидые харууһалан өөрынгөө хүгшэн Бүлэ Мытыповатэй хамта Жаргаланта гэжэ эдинсэ нарин ногоотой бэлшээритэй, уһаар элбэг, хони хурьга зуһуулхада таарамжатай зохид газарта зуһажа байна. Үбэлдөө өөрынгөө басаган Доржихандатай гурбуулаа харууһалдаг. Мүнөө басаганиинь үбэлжэлтын эхилтэр колхозойнгоо тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада ажаллахаяа гаранхай юм.

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилэн, Сойжон Найданов түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалдаа шэнэ арга хэрэглэжэ, хонидоо үбэлэй сагта түрүүлдэг болоо. Тиин үбгэн хонишон муу бэшэ үрэ дүн туйлаа.

...Үнгэрэгшэ зун. Колхозой правлени хонидоо үбэлдөө, хабар эртэ хурьгалуулдаг болохо тухай асуудалые тусгаар заседани дээрээ бүхы хонишодой хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсээ һэн. Теэд эндэ зарим хонишод «хонидые үбэлэй хүйтэн, улаан һаари жабарта хурьгалуулхада ямар тиимэ үрэ үгэхэ юм. Харууһа, ажалыншье хүшэ хүртэхэгүй» гэжэ байгаад этигэл ядангяар арсаха һанаатай байба. Тиихэдэнь хамагай һүүлдэ хонишон Сойжон Найданов иигэжэ хэлээ һэн:

— Хэнэймнайшье мэдэһээр, хонин һүрэг — колхозоймнай баялиг гээшэ. Теэд энэ баялигнай хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ. Бидэнэр хонидоо хуушан аргаар харууһалнабди. Хабарай хагсууда, тэжээлэй хомор үедэ хонидоо гансата хурьгалуулжа, харууһа, эдеэлгыень хангалтагүйгөөр эмхидхэдэг дээрэһээ жэл бүри олон хурьга гарзалуулнабди, туража ондо ороһон хониднай бага нооһо үгэнэ. Шэнэ арга ажалдаа хэрэглэхэһээ арсаха гээшэ колхозойнгоо баялигые хүгжөөхэгүйбди гэһэнтэй адли гээшэ,—гээд бултанай нюурнуудые шэртээд саашань үргэлжэлүүлээ һэн:—Энэ шэнэ онол арга хадаа эрдэм наукын заабари һургаалаар түрүүшүүлэй бодото ажал дээрэ туршажа үзэгдэһэн хадаа хэзээшье үлүү һайн байха. .Хонидоо үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болохобди...

Бултанай нюур дээрэ хэлэһэнээ хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула үбгэн хонишон эртээнһээ оролдоо һэн. Тиигэжэ 124 хонидые январь, февраль, мартын эхеэр хурьгалхаар искусственнаар үрэжүүлээд, үбэлжэлтын эхилтэр үзүүр һайн ногоо зайлган, хожомшог тарянай һуурида зүб мүрөөр адуулжа һайса таргалуулаа юм. Тиихэ үедэ хонидоо үдэрэй хоёр-гурба дахин уһалдаг байгаа. «Зунай, намарай мал гээшэ—уһаараа» гэжэ үбгэн хонишон залуу малшадта хододоо захин хэлэн ябадаг. Тэрэ тон зүб.

Үбэлэй сагта эхэ хонидой түрэхэһөө 4—5 хоног урид һүрэгһөөнь таһалжа, тусгаар харууһа эмхидхэнэ, һайнаар эдеэлүүлнэ. Тиигээд түрэһэн хойнонь хэды хоногто байраһаа гаргангүй байлгажа, бэеынь сулажатар 12—15 хоногто хурьгатайнь сугтань түлигдөөгүй байрада байлгадаг юм. Тиихэдэ хурьган нарайдаа эхынгээ уураг һүндэ садажа, түргэн ехэ болосотой байдаг.

—Дороһоо хүйтэ орохогүй, түлигдэдэггүй байрада хурьга түлжүүлхэдэ үбшэндэ абтасагүй, шэрхи боро, үһэ нооһо ехэтэй бай... —гэжэ үбгэн хонишон хөөр...

Тиигэжэ үбгэн хонишон ... сагта 124 хурьга абажа, ... хоролтогүйгөөр түлжүүлээ ... рин тиихэдэ хожомой, апрел... һара соо абаһан хурьгадһа... баад үбшэн үлбэр хурьгад ... һан, хабар хурьгалһан эхэ ... үбэл хурьгалһан хонидто ... тэнхээ тамир багатай, хожо... тор таргаласагүй байба. ... шье харууһа, оролдолгын ... Сойжон Найданов отарынга... эхэ хонин бүриһөө зуу шаху... абаһан байна. Тиихэдэ хони... һөө дунда зэргээр 3,5 кил... нооһо, зарим эхэ хонидһоо ... грамм хүрэтэр хайшалаа ю... хайшалһан нооһонойнь 70 пр... нарин ба нарибтар байга... баһа эртын хурьган бүриһө... 600 грамм нэмэлтэ һайн ш... нооһон хайшалагдаа.

Сойжон Найданов зунай ... илангаяа намартаа ороон... ниин дүүрэһэн хойно хони... харууһые бүри һайнаар ... хые оролдолог юм. Зундаа ... рээ зүбөөр хэрэглэн ашагл... нидоо үдэрэй хэдэн дахин ... даг, намартаа тарянай ... буусын зүлгэдэ эдеэлүүлжэ ... жэлгын эхилтэр һайса та... даг. Мүнөө хонидоо үбэл, х... тэ хурьгалуулхын тула э... бэлэдхээ. Ерэхэ үбэлдөө ... бултыень шахуу хурьгалуул... лада шэлэмэл үүлтэрэй ху... хэрэглэжэ, хонидоо искусств... үрэжүүлнэ.

Тиигэжэ Хориин аймагай ... ный партизан» колхозой ... хонишон Сойжон Цы... Найданов абаһан уялгаяа ... дээрэнь бэелүүлжэ, түрэл ... гаа ээлжээтэ XX съездые ... ажалай шэнэ амжалтаар ... түлөө зоримгойгоор ажалла... на.

Ц. ДАНДАРО...

корресп...

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

ГАЛУУТА-НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

...нүүрһэнэй промышленностьда бии байһан машинанууд болон механизмуудые һайнаар хэрэглэдэг болгохо, шахтануудта горно шэнэ техникэ байгуулха ...нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэринүүдые дэлгэрүүлхэ, нүүрһэ малтан абалга механизацилгые дээшэлүүлгэдэ, уурхайнууд соохи бүхэжүүлгэнүүд болон ...тануудые һайжаруулгада, малтамалнуудые гарган абалгада, нүүрһые малтан абаха ба зөөхэ талаар туһаламжын хүдэлмэринүүдые хурдадхалгада ...нусгаар анхарал хандуулжа, нүүрһэ малтан абалгын хүдэлмэринүүдэй комплексно механизацилгые бүримүһэн дүүргэхэ; шахтануудай проектнэ хүсэнүүдые тон түргэнөөр ашаглаха тушаа хэмжээнүүдые абаха, нүүрһэ баяжуулга ба шанаржуулгые али болохоор хүгжөөхэ».

(КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолһоо).

★

...най бэлэгүүд

...-Нуурай шахтануудай горнягууд Коммунисти... партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэр... ...листическэ мүрысөөн дундуур бүхы со... ...хтёрнуудтай хамта нилээд ехэ амжалта ...өөһэдынгөө заншалта һайндэрые угтаба. ...малтаха 8 һарын түсэбөө болзорһоонь урид ..., түсэбһөө гадуур 9 мянга шахуу тонно ...Эхэ орондоо үгөөбди. Нүүрһэ ашаха 7 һа... ...106 процент дүүргэгдэжэ, түсэбһөө га... ...7 мянга гаран тонно нүүрһэн ашаалагдаа.

...соо нүүрһэ малталгын дунда зэргын хэм... ...үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада 114 ...болоо. Манай шахтануудта ажалай бүтээ... ...жэлдэ дээшэлнэ. Рудоуправлени ажалай ...дээшэлүүлхэ түсэбөө 7 һарын турша ...9 процент дүүргээ. Энээнии үнгэрэгшэ жэ... ...үетэй сасуулхада 11 процент ехэ болоно. ...малтан абалгын өөрынь үные химда... ...түлөө тэмсэлдэ ехэхэн амжалта туйлагдаа. ...үные химдаруулһанай ашаар хахад мил... ...түхэриг алмаҕдаһан байна. Малтагдаһан ...эй тонныи өөрынь үнэ үнгэрэгшэ жэлэй зо... ...хитэй сасуулхада 7,5 процентээр химда... ...даа.

...ерой үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социа... ...кэ мүрысөөн дундуур № 2 ба № 5 шахта... ...горнягууд һайн амжалта туйлаа. № 2 шахта ...малтаха 8 һарынгаа түсэб августын 16-да ...э, түсэбһөө гадуур 11 мянга гаран тонно ...үгөөһэн, сүүдхэ соо нүүрһэ малталгын дунда ...хэмжээс үнгэрэгшэ жэлэй зохихо үетэй са... ...а 169 тонноор ехэдхэһэн, хүдэлмэришэдэй ... бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн байна. ...эй өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 7 ...турша дотор тус шахта 310 мянган түхэриг ...Механизированнэ проходкын түсэб 123 про... ...дүүргэгдээ. № 5 шахта мүн лэ иимэрхүү ам... ...туйлаа.

...унистическэ парти, Советскэ правительство ...эй промышленностиие хүгжөөлгэдэ хододоо ...арал хандуулдаг байгаа, мүнөөшье хандуул... ...Шахтанууд болон разрезүүд эгээ шэнэ техни... ...хэрэглэгдэжэ, шахтёрнуудай ажал хүнгэрнэ, ...ажалай бүтээсэ дээшэлнэ.

...а-Нуурай түрүү шахтёрнууд өөһэдынгөө ...һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаба. ...соохоо олониинь табанжэлэйнгээ түсэбтэ ...эринүүдые үлүүлэн дүүргээд, мүнөө 1956— ...эй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна.

...шленностиин зарим һалбаринуудай ба ...ятинуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ техникэ ...эрүү технологи нэбтэрүүлхэдээ удаарна, үй... ...хүсэнүүдые болон түхеэрэлгые гүйсэд ...түлөө тэмсэнэгүй гэжэ КПСС-эй ЦК... ...скэ Пленум тэмдэглээ һэн. Иимэ дутагдал... ...анай предприятинуудта сэхэ хабаадана. ...ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие ...хэлсэхэ зуураа, Галуута-Нуурай шахтёр... ...үрһэ малталгые ехэдхэхэ, ажалай бүтээсые ...үлхэ, нүүрһэнэй өөрынь үные химдаруулха ...эрнүүд бии гэжэ тэмдэглээ һэн. Эдэ резерв... ...гүйсэд ашаглаха талаар нилээд ехэ хүдэл... ...дэжэ байна.

В. Гавычев, Галуута-Нуурай рудоуправлениин главна инженер.

★ ★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гусиноозёрско рудоуправлениин 5-дахи шахтын 2-дохи участогай шахтёрнууд ажалдаа гарахынгаа урда тээ хөөрэлдэжэ байна. (Зүүн гарһаа) врубмашинист А. А. Вовненко, запальщик М. Н. Латыпов, врубмашинистын туһалагша Н. Н. Федоровский, участогай начальнигай туһалагша А. П. Егоров, навалоотбойщик И. Л. Инев, хүдэлмэришэн В. Н. Шишмарева.

Б. Поповой фото.

★ ★

Ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхэбди

Манай дүрбэдэхи участогайхид нүүрһэ малталгада бэлэдхэхэ даалгабаряа август һарада 115 процент, нүүрһэ малтаха даалгабаряа 125 процент дүүргээ. Нүүрһэ малталгын урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэрине саг сооно хэхэ гэһэн харюусалгатай даалгабари манай бригадынхидта үгтэнхэй юм. Бидэнэр энэ харюусалгата даалгабаряа хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэхые оролдодогбди.

Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй һүүлээр шахтымнай хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Энэ мүрысөөндэ манай бригадынхид элэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн байна. Эдэ үдэрнүүдтэ бригадамнай даалгабаряа үдэр бүри 130—140 процент дүүргэнэ.

Манай бригада 4 хүнһөө бүридэнхэй. Шухала хэрэгтэй материалнуудаар хүсэд хангагдаад байбал, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэгбди.

Саашадаа бидэнэр хүдэлмэридөө шэнэ арга хэрэглэжэ, ажалайнгаа бүтээсые хоёр—гурба дахин дээшэлүүлхээр хараалнабди. Хүдэлмэридэмнай хэдэ хэдэн бэрхэшээлнүүд ушардаг байна. Манай бригадынхидай ажалладаг газарай дээдэ талада ондоо бригадын хүдэлмэришэд ажаллана. Тиимэһээ бидэнэр ехэ болгоомжотойгоор хүдэлмэрилхэ баатай бологшобди. Малтагдаһан газарта хэгдэдэг тулгуурнии модые, тэрэшэлэн бусадшье материалнуудые өөһэдөө зөөжэ дэмы сагаа гээнэбди. Хэрбээ эдэ һаад түбэгэй болюулагдабал, манай ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ байна.

М. Делягин, 2-дохи шахтын проходчигуудай бригадын бригадир.

Эбтэй бүлэ соо

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон манай шахтын коллектив энэ жэлэй зургаа һарын түсэбые 100,5 процент дүүргээ һэн. Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие манай шахтёрнууд элэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан юм.

Тэрэнээ мүнөө хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, 5-дахи шахта нүүрһэ малтаха июль һарынгаа түсэбые 108,2 процент дүүргээд, Эхэ орондоо 1679 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөө. Манай 2-дохи участогай коллектив шахта соогоо түрүүлэн ябана. Хэрбээ коллектив энэ жэлэй зургаа һарын түсэбые 115,5 процент дүүргэһэн байгаа һаа, июль, август һарануудта ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ.

Участогтамнай гансашье республикын ажалшад бэшэ, харин ороной зүг бүхэнһөө ерэһэн элдэб национальностиин хүнүүд ажаллана. Эдэнэр ехэ бүлэ соо эбтэйгээр ажаллаха зуураа, Эхэ орондоо нүүрһэ шадаал һаа элбэгээр үгэхые оролдоно.

Манай оролдосотой хүдэлмэришэн Мингалий Латыпов аяар холын Башкириһаа, Алексей Маргунков Хабаровскһаа, Мария Попова Тамбовһоо ерээ.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ ороһон манай участогай эбтэй коллектив Эхэ орондоо шадаал һаа ехэ нүүрһэ үгэхын түлөө оролдохо байна.

Федор Павлов, 5-дахи шахтын 2-дохи участогай навалоотбойщик.

★

Городой ургалта

1930-аад ондо Галуута-Нуурта шахтёрнуудай тосхон хүгжэн ургажа эхилээ һэн. Түрүүшээр нүүрһэ малтагшадай ажал хүндэ байгаа. Шулуун нүүрһэн гараар малтагдажа, шахтаһаа морёор гаргагдадаг байһан юм. Нүүрһэнэй промышленностиин энэ предприятиин хүдэлмэрилжэ эхилһэн түрүүшын жэлнүүдтэ шахтёрнуудай ажабайдал мүн лэ бэрхэтэй байдаг һэн. Тэдэнэр бараагууд болон землянканууд соо ажаһуудаг бэлэй. Тэрэ үедэ мүн мэргэжэлтэй шахтёрнуудшье байгаагүй.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгоор 1947 ондо эндэ ФЗО-гэй һургуули нээгдэһэн байгаа. Һүүлэй үедэ тэрэ горнопромышленна һургуули болоод, хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө шахтёрнуудай хүдэлмэри ехэнхидээ механизацилагдажа байнхай. Шахтаһаа нүүрһэ гаргадаг моридой орондо электровозууд бии болоо. Шахтанууд соо үрэмдэлгын ба нүүрһэ ашаалалгын машинанууд хүдэлгэгдэжэ эхилээ. Тэрэшэлэн нүүрһые вагонуудта ашаалалга механизацилагдаһан байна.

Һангай байрын гэрнүүдэй баригдахын хажуугаар шахтёрнууд мүн өөһэдтөө гэрнүүдые олоор баридаг болоо.

1953 ондо Гузиноозёрскын хүдэлмэришэдэй тосхон Гусиноозёрск гэжэ город болгогдоһон байна. Эндэ поселково Соведэй орондо Гусиноозёрско городской Соведэй гүйсэдком хүдэлмэрилжэ эхилээ. Энэ жэлэй эхеэр тэрэшэлэн Госбанкын отделени нээгдээ. Һаяхан шахтануудай комбинадые, хубсаһа угаадаг газарые, центральна механическа мастерскойн цехүүдые ууралаар хангадаг центральна котельнэ ашаглалгада оруулагдаа.

Городые ногооруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. 1953 ондо 16 гектар талмайтай парк эмхидхэгдэһэн ба энэ жэлэй хабар городой предприятинууд болон эмхи зургаанууд тэндэ 1300 модо һуулгаһан байна.

Мүнөө эндэхи шахтёрнууд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые үндэр дэбжэлтэтэйгээр угтаад, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын, нүүрһэнэй өөрынь үные химдаруулхын түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэжэ байна. Шахтёрнуудай үдэрэй хүндэлэлдэ тэдэнэр социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байха юм. Мүн эндэхи барилгашад шахтёрнуудһаа дутуугүй эршэтэйгээр ажаллана. Һаяхан тэдэнэр байрын 2 ехэ гэр ашаглалгада оруулаа. Жэлэй дүүрэтэр тэдэнэр поликлиникын ба аптекын, промтоварна магазинай, детсадай байшангуудые, мүн хэдэн байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха юм.

Гэхэтэй хамта, городой ажалшадай культурно-ажабайдалай эрилтэнүүд үшөөл хүсэд хангагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө хүдэлмэришэдэй байрын гэр үшөөл дутажа байна. Мүнөө хүрэтэр городто хилээмэнэй гансахан, промтоварна нэгэ магазин бии.

Ерэхэ жэлдэ 440 үхибүүдэй һуралсахаар һургуули баригдаха юм. Тэрэшэлэн пионернүүдэй байшан баригдаха, клуб, стадион баригдажа дүүргэгдэхэ байна. Мүн нилээд олон байрын гэрнүүд баригдаха.

Манай алдарта Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгын ашаар Гусиноозёрско шахтёрнуудай город жэлһээ жэлдэ улам бүри хүгжэн ургажа, улам бүри культурна болбосон түхэлтэй боложо байна.

А. Торгашина, Гусиноозёрскын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

...ахтёрнуудай хүндэтэ ажал

...һайн сайжа, һаруул болохо... ...озёрск город руу Галуу... ...аа һэрюухэн һэбшээн үлеэ... ...бэ. Үглөөнэй наранай хурса ...саһаар тэнгэри өөдэ ман... ...эдэ нуур дээрэхи манан ...ар таража, үгы болобо. ...а сүлөөлэгдэһэн сэнхир хү... ...эрьеһээ, эгээл энэ үедэ, ...шоо город руу шэртэн ха... ...эй нюдэндэ иимэ зураг ха... ...2-дохи, 3-дахи шахтаһаа ...хойшоо жэрыһэн, 2—3 даб... ...үүдтэй, городой түхэлөөр ...н кварталнууд, эндэ тэндэ ...байһан сэсэрлиг садууд. ...гимнастикын радиогоор ...гдажа эхилхэдэ, 2-дохи, ...мүн бусадшье шахтоуправ... ...байшан руу нэгэдэхи халаа... ...ёрнууд субажа эхилбэ.

...шахтоуправлениин ехэ ...Энэ байшан соо хүн зон ...нэрэй нэгэ зариманиинь ...формо үмдэжэ, бэеэ зэ... ...руу ошоно, нүгөө зари... ...(һүниин халаанһаа ерээ... ...тёрско хубсаһаяа орхижо, ...ошоно.

...а-Нуурай шахтёрнуудай ...абьяата нэгэ үдэр иигэжэ...

• • •

...8 часай болохоо байха... ...хүдэлмэришэд 5-дахи шах... ...участогта ерэжэ, доошоо ...оробо. Шахтёроор ажал... ...лэнтэй Гусиноозёрскдо ...шынхеэ шахта харахаяа ...дэнэрэй дунда бии хэбэр-

Хайша хайшаа гурбан метрын зайтай, налуу коридороор доошоо зуугаад гаран метр ябаад, тэдэнэр гэнтэ зогсошобо.

Участогай начальнигые орлогшо Алексей Егоров өөдөө хаража хургаараа заагаад, сугтаа ябагшадтаа хандан иигэжэ хэлэбэ:

—Дээрэхи тулгууринуудай гол дундахи модоной хажуугаар ойлгод гэжэ гараябди.

Эдэнэр саашаа үнишье ябаңгүй арбаад хүдэлмэришэдтэй уулзашаба. Тэдэнэрэй нэгэ зариманиинь һүниин халаанайхид, нүгөөдэнь һая ерээшэд байгаа. Тээ саанахана, хүнэй бүхыгөөд ябаха газарта, нэгэ хүн хажуулдижа хэбтээд, нүүрһэ аргааханаар түнхинэ хэбэртэй.

—Манай эрхим запальщик Мингалий Нуриевич нүүрһэ тэһэлхэеэ бэлдэжэ байна. Хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада олон газарта нүүрһэн тэһэрхэ. Удаань бидэнэр ажаллажа эхилхэбди,—гэжэ хүдэлмэришэдэй нэгэн шахта харахаяа ерээшэдтэ ойлгуулба.

Уданшьегүй эндэ тэндэ нүүрһэнэй тэһэрхэ абяан шанга шангаар дуулдаба.

Нүүрһэнэй тэһэлэгдэжэ дүүрэһэнэй һүүлээр шахта соохи хүсэтэ механизмууд хүдэлжэ эхилнэ. Нэгэ нэгэ хүрзэ бариһан нүүрһэшэд конвейер руу нүүрһэ забда сүлөөгүй хаяжа захалба. Конвейертэ хаягдаһан нүүрһэн ута үргэн жоолобоор уһандал адли түргөөр урдан ошоно.

Участогай начальнигай орлогшо, туранхайшаг аад, үндэр бэетэй хүн тугаараайнгаа залуушуулые дахуулаад доошолбо. Шахтёрско формо үмдэһэн залуушуул Алексей Петровичые хүсэжэ ядан, хойноһоонь ехэл мэгдүүгээр алхална.

Алексей Петрович шахта соо олон жэлдэ ажаллажа дүй дүршэл ехэтэй болоһон туладаа эндэхи участогайнгаа бүхы нүхэ һүбые дууһан мэдэхэ болонхой.

Конвейерэй хоёр талаар хүнэй ябажа болохогүй нариихан газарта ерэхэдээ тэрэ конвейерэй гэнжэнүүд дээрэ дүмүүхэнээр согсойжо һуугаад арбаад метртэ ябашана. Алексей Петровичын хойноһоо ябаашад тэрээниие һажаажа мүн лэ конвейер дээрэ һуунад.

Иигэжэ нэгэ хэдэн саг соо ябаад, тэдэнэр һаруул үргэн коридорто тулажа ерэбэ. Газар дорохи энэ коридорто олон тоото вагонеткэнүүдэй рельсэ дээгүүр иишэ тиишээ һэлгэлдэн байхые хаража, тэдэнэр ехээр һонирхобо.

Пультын дэргэдэ байһан залуухан басаганай үе үе болоод лэ кнопко дарахадань нүүрһээр дүүргэгдэһэн вагонеткэнүүд тэрэ дороо конвейерһээ холодон ошоно.

—Эдэ вагонеткэнүүдтэй нүүрһэн электровозоор центральна складта сэхэ абаашагдаад, тэндэ вагонуудта ашаалагдадаг юм,—гэжэ пультын дэргэдэ байһан Мария Попова ерээдүйн шахтёрнуудта хэлэжэ үгэбэ.

Участогай начальнигай орлогшо нүхэр Егоров шагайда хүрэмэ уһатай энэ коридор соогуур ябажа, ерээдүйн шахтёрнуудые электровоз болон бусад механизмуудтай танилсуулаад, һөөргөө шахтёрнуудтаа бусажа ерэбэ.

—Зай нүхэд, манай шахтёрнуудай ажаллахые хараба гүт? Ажаллаад байхадаа дадахат даа,—гэжэ ерээдүйн шахтёрнуудта Егоров хэлээд, участогайнгаа туйлаһан амжалта тухай тэдэнэртэ хөөрэжэ үгөө һэн.

Шахта соогоо түрүүлжэ ябаһан энэ участогайхид нүүрһэ малтаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 115,5 процент дүүргээд, Эхэ орондоо 5538 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэһэн юм. Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй һүүлээр Галуута-Нуурай шахтёрнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, энэ участогайхид КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, июль һарада бүри эршэмтэйгээр ажаллаа.

Участогайхидай ажалай бүтээсэ август һарада, илангаяа шахтёрнуудай үдэрэй урда тээ ехээр дээшэлһэн байна.

2-дохи участогай коллектив үдэр бүриингөө даалгабариие мүнөө үедэ 120 гаран процент дүүргэнэ.

Ажалдаа онсо шалгарһан хүнүүд энэ участогта нилээд олон юм. Үдэрэйнгөө даалгабариие саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг навалоотбойщигууд Иван Кашников, Алексей Маргунков, запальщик Мингалий Латыпов болон ажалай бусад түрүүшүүлые нэрлэжэ болохо байна.

Шахтёрой ажалтай танилсахаяа ерэһэн ерээдүйн шахтёрнууд шахта соогуур үшөө удаан ябажа, шахтёрнуудай баатарлиг ажалтай танилсаад, заатагүй шахтёрнууд болохобди гэһэн һаналтайгаар шахтаһаа гаража ошоо һэн.

* * *

Гусиноозёрск городһоо гараад зүүн урагшаа хоёр километр шахуу ябахада экскаваторай обоолһон обоо бухал элһэн добонууд харагдадаг. Энэ добонуудай дэргэдэ дүтэлэн ерэхэдэ, хорёод метрын гүнзэгытэй ехэ жалгаһаа нүүрһэ тээһэн машинануудай хойно хойноһоо һубарилдан гаража байхань харагдаха. Гусиноозёрскын 2-дохи шахтын шахтёрнууд эндэ нүүрһые нээмэл аргаар малтан абадаг юм.

Нүүрһые нээмэл аргаар малтан абадаг участогта бидэнэрэй ерэхэдэ Ериго гэгшын хүтэлбэрилдэг комплексно бригада ажаллажа байба.

Нүүрһэ ашадаг «С-153» маркын машинада самосвалнууд удаа удаагаар дүтэлэн ерэжэ, ойро зуура кузоваа нүүрһээр дүүргээд лэ һууриһаа хүдэлнэ.

—Иигэжэ тон юрын аргаар нүүрһэ малтан абахада ехэ хэмжээнэй зөөри арьбалагдана,—гэжэ комплексно бригадын бригадир нүхэр Ериго хэлэбэ.

Энэншье зүйтэй. Юуб гэхэдэ, оройдоол гушаад хүнһөө бүридэһэн энэ участогайхид олон зуун хүнэй хэхэ ажалые бүтээнэ.

Хоёрдохи шахта энэ участогайхидай эрхимээр ажаллаһанай ашаар лэ нүүрһэ малтаха түсэбөө һара бүри дүүргэдэг байна. Хоёрдохи шахтын 1-дэхи, 3-дахи участогуудай 7 һарынгаа түсэбые оройдоол 80-аад процент дүүргээд байхада, нээмэл участогта ажаллагшад түсэбөө 242 процент дүүргээ.

Айсуев, Ериго гэгшэдэй бригадануудһаа бүридэһэн нээмэл участогайхид партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ жагсаад, август һарада үдэр бүриингөө даалгабариие 255 процент дүүргэһэн байна.

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг участогта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ үшөөл ехэ арга боломжо бии байна. Хэрбээ мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа «С-153» маркын нүүрһэ тээдэг машиные шэнэ машинаар һэлгээд, самосвалнуудай тоое олошоруулаад байбал, энэ участок һара соо олон зуун тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаха аргатай.

Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхээр, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхээр участогайхидай эрид шиидэнги байһан тухай нүхэр Ериго үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ һэн.

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг участогтахи комплексно бригадынхидай үдэшэлэн орой ажалһаа бусахадань городой айлнуудай электрын лампочканууд мянга түмэн одо мүшэдтэл адли яларжа, тэдэнэрэй шодые эмиин эмиин байгаа һэн. Городой центртэ шахтёрнуудай машинаараа туласа ерэжэ зогсоходо, үйлсэдэхи репродукторһаа зэдэлһэн ирагуу һайхан хүгжэм нэгэ үе замхажа, нэгэ үе шангадажа байба. Энэ һүр жабхаланта хүгжэмэй аялга баатарлиг шахтёрнуудай алдарта ажалые магтажа дууланһан шэнги байгаа бэлэй.

И. БАЛЬДИРОВ

Гусиноозёрск город.
Августын 27.

Н. С. Хрущевой Румыни дотор аяншалһан тухай

БУХАРЕСТ, августын 25. (ТАСС). Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 11 жэлэй ойн һайндэртэ айлшаар ерэһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев үсэгэлдэр Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ тракторна заводые, Сталин городто байгаа «Стяуа Рошие» гэжэ автомобильна заводые хараба. Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Г. Апостол, РРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд И. Кишиневский, К. Стойка, М. Константинеску, мүн тэрэшэлэн СССР-һээ Румынида байдаг посол А. А. Епишев гэгшэд Н. С. Хрущевтой хамта ябалсаба.

Тракторна заводто ошоод байха зуураа, Н. С. Хрущев ажал хэрэгтэйнь танилсажа, хүдэлмэришэдтэй болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна. Партийна организациинь секретарь Ион Дицеску заводойнгоо коллективэй зүгһөө Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалба.

Харюу үгэ хэлэһэн Н. С. Хрущев агуу ехэ национальна һайндэрөөрнь дашарамдуулан, заводой хүдэлмэришэдые амаршалаад, үйлэдбэри дээрээ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Н. С. Хрущевой ба тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүдэй автомобильна заводто ерэхэдэнь заводой директор Георге Рэда түрүүтэй бүлэг хүдэлмэришэд угтаба. Нүхэр Георге Рэда КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба бүхы советскэ арадта халуун амаршалга хүргэбэ. Автомобилынуудые бүтээхэ талаар Эхэ оронойнгоо үгэһэн бүхы даабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула Румыниин автомобиль бүтээгшэд хүсэ шадалаа гамнахагүй байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Харюугай үгэ хэлэһэн Н. С. Хрущев тэндэ байлсагшадай нэрьемэ альга ташалга доро румыно-советскэ эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ юрөөл табиба.

Н. С. Хрущевой ба тэрэниие үдэшэжэ ябаһан парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй Сталин город хүрэтэр ошоһон бүхы замдань республикын городуудай ба хүдөө нютагуудай ажалшад тэдэниие халуунаар амаршалба.

БУХАРЕСТ, августын 25. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Г. Апостол, хүдөө ажахын ба ой модоной ажахын министр К. Попеску, СССР-һээ Румынида байдаг посол А. А. Епишев гэгшэдтэй хамта Бухарестскэ областиин Брэнешть районой Ливедя тосхоной «Путь Ленина» гэжэ хамтарһан ажахые хараба. Нүхэр Н. С. Хрущевые ба Румыниин хүдэлмэришэнэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые өөрынгөө түрүүлэгшэ М. Молдовяну түрүүтэй энэ хамтарһан ажахын гэшүүд айхабтар халуунаар угтаба. Нүхэр Н. С. Хрущев энэ ажахын хэр зэргэ хүгжэжэ байһанаарнь, ямар ашаг олзо үгэдэг байһанаарнь һонирхобо. Энэ нютагта кукурузын хайшан гэжэ ургуулагдадаг байһан тухай тэрэ илангаяа ехээр анхаралаа табиба. Энэ ажахын 100 га газар дээрэ квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан кукурузын һайнаар ургажа байһые нүхэр Н. С. Хрущев һайшаан хараба. Энэ үнэтэ культурын түргэнөөр эдеэшэн ургадаг сортнуудые бури ехээр таридаг болохыень Н. С. Хрущев хүсэбэ. Нүхэр Н. С. Хрущев советскэ колхозуудай дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, кукуруза тарижа ургуулха талаар олон үнэтэ зүбшэлнүүдые хэлэбэ. Мордохо дээрээ энэ ажахын гэшүүдэй амжалтатайгаар ажаллахыень тэрэ хүсэһэн байна. Ажахын гэшүүд зүбшэл үгэһэнэйнь түлөө нүхэр Н. С. Хрущевто баярые хүргэбэ, мүн кукуруза ехээр таридаг болохобди гэжэ мэдүүлбэ.

Энэ хани ёһоной халуун уулзалга хадаа советскэ ба румын арадай хоорондохи хани барисаанай улам бэхижэжэ байһанай тодо гэршэ мүн.

США-да ошоһон советскэ хүдөө ажахын делегациие толгойлогшын мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, августын 25. (ТАСС). США-гэй информационно агентствын гуйлтаар советскэ хүдөө ажахын делегациие толгойлогшо В. Мацкевич американска радиогоор дамжуулхын тула мүнөөдэр иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Советскэ хүдөө ажахын делегаци Америкын Холбоото Штадуудаар ябалгаяа дүүргэбэ.

Манай делегациин гэшүүд 12 штадаар ябажа, 50 гаран фермэнүүдые, олон выставкэнүүдые, хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводуудые хараһан, США-гэй хүдөө ажахын эгээл томо колледжнүүдтэ орожо хараһан байна.

Бидэнэр олон хүнүүдтэй уулзаабди, тэдэнэр бидэниие һайнаар угтаа, хүндэлөө. Фермернүүд ба эрдэмтэд, наймаашад болон мэргэжэлтэд өөһэдынгөө дүй дүршэл ба туйлалтанууд тухай бидэндэ дуратайгаар хөөрэжэ үгөө.

Бидэнэр эндэ хараһан бүхы юумэеэ бултыень һайшаагаабди гэжэ хэлээ һаамни, үнэн сэхэ бэшэ ба хани ёһоной бэшэ болохо һэн. Гэбэшье, бидэнэр хадаа эрхим һайн юумые харахын тула, США-гэй хүдөө ажахыда һүүлшын үедэ туйлагдаһан туйлалтануудтай танилсахын тулада ерэһэн байнабди, тиимэһээ бидэнэр энээндэ бүхы анхаралаа хандуулаабди.

Бидэнэр эндэ Советскэ Союзай колхозууд болон совхозуудта хэрэглэжэ боломоор һонин ба ашатай туһатай олон юумые эндэ хараабди.

Мүнөө бидэнэр хараһан ба мэдэһэн бүхы юумэеэ һайса шэнжэлжэ үзэхэ, тиигээд хүдөө ажахые саашадань дэбжээхэ талаар мүнөө үедэ манайда бэелүүлэгдэжэ байһан ехэ программые эгээл түргэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэ туһа хүргэхэ хэмжээ-ябуулгануудые тодорхойлхо гэжэ байнабди.

Бидэндэ иимэ юумэнүүд, жэшээнь: кукурузын гибриднэ үрэһэ үйлэдбэрилгые эмхидхэлгэ; элдэб үүлтэрэй тахяа үсхэбэрилгэ, гахай үсхэбэрилгэ; мал үсхэхэ, бэлшээжэ ба шахажа таргалуулха арганууд; навесной зэмсэгүүдые үргэнөөр хэрэглэлгэ; фермэнүүд дээрэхи элдэб жэжэ хүдэлмэринүүдые механизацилга болон тэрэшэлэн бусад зарим асуудалнууд—тусгаар һонирхолтой байна гэжэ бури мүнөө тодолон хэлэхэдэ болоно.

США-гэй хүдөө ажахытай танилсаха үедэмнай бидэндэ һаналаа табижа, туһаламжа үзүүлһэн бүхы хүнүүдтэ, хүндэтэйгөөр урибашье һаань, бидэнэй ошожо шадаагүй хүнүүдтэ ба организацинуудта үнэн зүрхэнэй амар мэндэ ба гүнзэгы баясхалан хүргэхэ байнаб.

США-да бидэнэй ерэлгэ, американска олон хүнүүдтэй бидэнэй хани ёһоор уулзалга манай оронуудай хоорондохи холбооe улам ехээр үргэдхэхэ эхи табижа, манай оронуудай хоорондын бэе бэеэ ойлголсохо ябадалые һайжаруулгада туһа нэмэри болохо ба эб найрамдал бэхижүүлгын хэрэгтэ ашатай туһатай байха һаань, бидэнэр баяртай байха байнабди.

Советскэ хүдөө ажахын делегациин Канадада ошоод байһан тухай

МОНРЕАЛЬ, августын 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Советскэ хүдөө ажахын делегаци тэрэнэй Канадада ерэһэнтэй дашарамдуулан Канадын хүдөө ажахын министерствын августын 25-най үдэшэ эмхидхэһэн обедтэ хабаадаба. Канадын хүдөө ажахын министрын орлогшо Чэгнон, Квебек провинциин хүдөө ажахын министрын орлогшо Треванье, хүдөө ажахын һургуулинуудай, фермерскэ организацинуудай, худалдаа наймаанай кооперативуудай болон нютагай засагаархидай түлөөлэгшэд обедтэ хабаадаа. СССР-һээ Канадада байгаа посол Д. С. Чувахин, Советскэ посольствын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд обед дээрэ байлсаба. Мүн гадаадын ба канадска хэблэлэй түлөөлэгшэд олоороо байлсаа.

Хүдөө ажахын министрын орлогшо Чэгнон Канадын хүдөө ажахын министерствын зүгһөө советскэ хүдөө ажахын делегациие амаршалаа. Хүдөө ажахын министерство ороной хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудтай танилсаха бүхы арга боломжые советскэ делегацида олгохо байна гэжэ өөрынгөө үгэ соо тэрэ хэлээ.

Харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, советскэ делегациие толгойлогшо В. Мацкевич баяртайгаар угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргөөд, советскэ делегациин ерэһэн ушар хадаа СССР Канада хоёрой бэе бэедээ хүдөө ажахын делегацинуудые саашадаа улам олоор эльгээлсэжэ байха хэрэгтэ, хоёр ороной хоорондын хани ёһоной харилсаануудые бэхижүүлгэдэ туһалха байха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Парламентнууд хоорондын союзай Соведэй заседани

ХЕЛЬСИНКИ, августын 25. (ТАСС). Парламентнууд хоорондын союзай Соведэй заседани үсэгэлдэр Хельсинкидэ болобо. Союзай президент лорд Стэйнсгейт Парламентнууд хоорондын союзда Советскэ Союзай парламентска национальна группын ороһон тухай соносхобо. Энэ мэдүүлгэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Парламентнууд хоорондын союзда Албаниин, Либериин ба Испаниин парламентска группануудай ороһон тухай лорд Стэйнсгейт мүн соносхоо. Эдэ оронуудай парламентнуудай парламентска национальна группануудай түлөөлэгшэд Парламентнууд хоорондын союзай Соведтэ һууринуудые эзэлхээр уригдаба. Советскэ делегациин зүгһөө Советскэ һууринуудые Н. А. Михайлов, Ю. И. Палецкис гэгшэд эзэлээ.

Парламентнууд хоорондын союзай 44-дэхи конференцидэ ерэһэн советскэ делегациие толгойлогшо ба энэ союзай Соведтэхи советскэ парламентска группын саг үргэлжын түлөөлэгшэ Н. А. Михайлов тобшо мэдүүлгэ хээ.

Парламентнууд хоорондын союзда СССР-эй Верховно Соведэй парламентска группын ороһон ябадал хадаа эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө Советскэ Союзай ябуулдаг шууд сэхэ, хэлбэришэгүй политикаһаа үндэһэтэй юм гэжэ Н. А. Михайлов хэлэбэ. Эб найрамдалай түлөө түгшүүрилые саашадань һулаpуулхын түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаанай ба бэе бэеэ ойлголсолгын түлөө тэмсэгшэ бүхэндэ советскэ түлөөлэгшэд үнэн ба найдамтай ханинарынь болохо байна гэжэ Советскэ Союзай парламентска группа батаар мэдүүлнэ.

Н. А. Михайловай хэлэһэн үгые Соведэй бүхы гэшүүд альга ташалгаар угтаа. Удаань Албаниин ба Либериин түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Совет хадаа Финляндска сеймын байшан соо мүнөөдэр нээгдэхээ байгаа Парламентнууд хоорондын союзай конференциин хүдэлмэри тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Парламентнууд хоорондын 44-дэхи конференци

ХЕЛЬСИНКИ, августын 20. (ТАСС). Парламентнууд хоорондын союзай 44-дэхи конференци Финляндска сеймын заседанинуудай зал соо мүнөөдэр нээгдэбэ. 43 ороной парламентска делегацинууд тэрээнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Заседаниие Парламентнууд хоорондын союзай президент лорд Стэйнсгейт нээгээ.

Удаань Финляндиин президент Паасикиви үгэ хэлээ.

ООН-эй Генеральна секретарь Хаммаршельдын амаршалга уншагдаа. Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ба Парламентнууд хоорондын союз хоёрой хоорондоо харилсан ажаллалгын саашадаа бэхижэхые хүсэжэ байһан тухай тэрэ амаршалга доторынь хэлэгдэнэ.

Парламентнууд хоорондын союзай президент лорд Стэйнсгейт өөрынгөө үгэ соо иигэжэ мэдүүлээ:

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоолгодо туһалхын тулада бидэнэр Хельсинкидэ сугларбабди. Бидэнэр правительствонуудай түлөөлэгшэдэй организацинууд бэшэбди, тиимэһээ бидэнэр тэдээнэй хоорондын арсалдаануудта оролсохо ёһогүйбди. Жэшээлхэдэ, ООН-эй гэшүүд болоогүй оронуудые өөһэдынгөө союзда бидэнэрэй абаһан ушар хадаа эдэ оронуудай уласхоорондын статусай хубилһан ябадал бэшэ юм.

Парламентнууд хоорондын союзда шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудал тушаа хэлэхэ зуураа, лорд Стэйнсгейт эдэ шэнэ гэшүүдые абаха ябадалые Соведэй гүйсэдкомой һаатуулдаг ушар буруу гэжэ тоолоноб гээд мэдүүлбэ. Парламентнууд хоорондын союз хадаа гүрэнүүдэй хоорондын дипломатическа хэлсээнүүдэй орган болохо зэргэгүй гэжэ лорд Стэйнсгейт зааба, тиин, энээнтэй дашарамдуулан хүсэ баримталан хэлсээ хэхэ һэдэлгые тэрэ шүүмжэлээ. Бүхы хүнүүдэй хоорондоо ахадүүнэр байлгын үндэһэ һуури дээрэ эб найрамдал байгуулха ябадалда туһалхыень парламентнууд хоорондын союзай гэшүүдые лорд Стэйнсгейт үгынгөө түгэсхэлдэ уряалба.

Лорд Стэйнсгейтын дурадхалаар финляндска парламентска группын түрүүлэгшэ Леннарт Хельяс конференциин түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Удаань союзай конференцинүүд тухай дүримэй 8-дахи статьятай зохилдуулан тус союзай 44-дэхи конференцидэ Парламентнууд хоорондын союзай генеральна секретариин табиһан элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Үглөөнэй заседани дээрэ Магуб (Судан), Шмид (ГФР), Бабан (Турци), Миядзава (Япони), Лемасс (Ирланди), Синха (Инди), Симич (Югослави) болон бусад үгэ хэлээ. Тэдэнэр бултадаа уласхоорондын түгшүүрилэй һүүлэй үедэ һуларжа захалһаниие баяртайгаар тэмдэглээ, тэрэ түгшүүрилые саашадань һуларуулха, арадуудай эбтэй амгаланаар зэргэлэн ажабайха эрхэ нүхэсэл байгуулха тушаа шэнэ оролдолго гаргаха шухала гэжэ хэлээ.

ХЕЛЬСИНКИ, августын 25. (ТАСС). Парламентнууд хоорондын союзай 44-дэхи конференциин мүнөөдэрэй үдэшын заседани дээрэ союзай уставай 3, 10 ба 17-дохи статьянуудта заһабаринуудые оруулха тушаа Парламентнууд хоорондын союзай Соведэй оруулһан дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдээд, удаань баталагдаа.

Һүүлээрнь Генеральна секретариин элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө. Венгриин гүрэнэй суглаанай депутат Ронаи дүрбэн гүрэнэй толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр болоһон тон шухала событи мүн гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ зүблөөн хадаа арадуудай эбтэй амгаланаар зэргэлэн ажабайха эрхэ нүхэсэл бии болгоо гэжэ хэлээд, асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ Женевскэ зүблөөнэй шэнжэтэйгээр үнгэргэгдөө һаа һайн һэн гэбэ.

Болгарска арад эб найрамдал хүсэнэ, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудые дэмжэхээр бэлэн байна гэжэ Кулишев (Болгари) мэдүүлбэ. Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха тухай хэлсээн ехэ удхашанартай гэжэ бидэнэр тоолонобди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха ба буу зэбсэг хуряаха тухай Советскэ Союзай дурадхалнуудые дэмжэжэ байһанаа тэрэ мэдүүлбэ. Союзай гэшүүн болохо тушаа зууршалга хэһэн оронуудые абахые хүсэжэ байһанаа удаань оратор мэдүүлһэн байна.

Таиландын делегат Пратонпачанют Бандунгска конференциин шиидхэбэриин удхашанар тухай тогтожо хэлээ. Бразилиин делегат Брага бүхы оронуудай хоорондохи культурна ба экономическа холбоо һайжаруулхые, оронууд болон арадуудай амгаланаар зэргэлэн ажабайхыень уряалаа.

Голландска делегат Бюргер дэлхэйн арадууд бэе бэеэ һайса мэдэхэ ёһотой гэжэ хэлэбэ. Тиигээд хүгжэлтэ багатай оронууд атомна энергиин проблемэнүүд ба бусад асуудалнууд тушаа тэрэ тогтожо хэлээ.

Үдэшын заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр Парламентнууд хоорондын союздахи Финляндска группа Парламентнууд хоорондын союзай 44-дэхи конференцидэ хабаадагшадта зорюулан сеймын байшан соо хүндэлэлгэ хээ.

Албаниин ажалшад табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна

ТИРАНА, августын 25. (ТАСС). Албаниин ажалшад нэгэдэхи табанжэлэй һүүлшын жэлэй — 1955 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ехэ эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Ороной 300 шахуу предприятинуудай коллективүүд өөһэдынгөө үйлэдбэриин даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ ороо. Фабриканууд болон заводуудай, шахтанууд болон шэнэ барилгануудай 9 мянга гаран хүдэлмэришэд бури июниин эхеэр түсэбөө дүүргэжэ, энэ жэлэй 2-дохи хахадай гү, али удаадахи жэлэй даалгабариие бэелүүлжэ ороһон байна.

Ажалшадай эршэмтэй шангаар ажаллаһанай ба эдэбхи үүсхэл гаргаһанай ашаар республикын олон предприятинууд үнгэрһэн һарын түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ.

Һаяхан ашаглалгада оруулагдаһан, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ цементнэ заводой коллектив жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 5 мянган тонно продукци орондоо үгэхэ гэһэн уялга абаба.

И. В. Сталинай нэрэмжэтэ текстильнэ комбинат 1955 оной долоон һарын туршада түсэбһөө гадуур 27 мянган метр хлопчатобумажна бүд нэхэжэ гаргаа. Комбинадай хүдэлмэришэд жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 23 мянган метр бүд нэхэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Шкодерска макаронно фабрикын коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 2 һара урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

Аньшаньска комбинадта

ПЕКИН, августын 25. (ТАСС). Аньшаньска металлургическа комбинадта ехэ капитальна барилгын хэгдэжэ байһан тухай мүнөөдэр Хитадай хэблэл мэдээсэбэ. Аньшаньска комбинадые үргэдхэхэ ба шэнэдхэн һайжаруулха хэрэгтэ Хитадта Советскэ Союз ехэ туһаламжа үзүүлнэ гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. Проектнүүдэй гурбанай хоёр хубинь советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар зохёогдоһон ба дүүргэгдэһэн байна. Проект табиха үедэ олон тоото хитад инженернүүд ба технигүүд энэ хэрэгтэ һургагдаа. Мүнөө тэдэнэй олонхинь өөһэдөө бэеэ даажа хүдэлмэрилнэ.

Арадай засагай жэлнүүдтэ байгуулагдаһан ба шэнэдхэгдэһэн ехэ олон промышленна предприятинууд орон соогоо хэгдэһэн зэмсэг түхеэрэлгээр комбинадые хангаха хэрэгтэ туһална. Аньшаньда баригдажа байгаа табадахи автоматизированнэ домнодо хэрэгтэй зэмсэг түхеэрэлгын ехэ хубиие Хитадай предприятинууд үйлэдбэрилнэ. Энэ домно ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм. Мүн тэрэшэлэн 1956 ондо баригдажа эхилэгдэхэ шэнэ коксово батарейн, Аньшаниин ондоошье шэнэ предприятинуудай зэмсэг түхеэрэлгын ехэхэн хубиие оронойнь предприятинууд бүтээхэ байна.

Францидахи забастовочно хүдэлөөн

ПАРИЖ, августын 25. (ТАСС). Францида забастовочно хүдэлөөнэй үргэдэжэ байһаниие парижска газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд гэршэлэн баримтална. Мүнөө үедэ Нант, Дюнкерк, Гавр, Брест, Ле-Тре (Доодо Сена департамент) ба бусад городуудай олон промышленна предприятинуудта забастовко боложо байна.

Ла-Сен городто «аюулгүйе сахиха республиканска отрядуудай» һахюулшад судна барилгын верфиин үйлэдбэриин байшангуудые эзэлжэ байһаар. Тэндэхи хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэжэ, забастовко хэһэн байна. Салин хүлһые 40 процентээр ехэ болгохо тухай хүдэлмэришэдэй хэһэн эрилтые Нантын верфиин эзэдэй зүбшэн хэлсэхээ арсаһан дээрэһээ ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба судна барилгын верфьнүүдэй эзэдэй хоорондохи хөөрэлдөөн үсэгэлдэр таһалдуулагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан Нантын бүхы шахуу предприятинуудай хүдэлмэришэд үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дахин саг зуура зогсообо. Марселиин ба ороной бусад городуудай предприятинуудай хүдэлмэришэд Нантын ажалшадтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа мэдүүлжэ, саг зуурын олон забастовконуудые соносхобо.

Малшадай ...

Мухаршэбэрэй аймаг... Шулуута» колхозой ух... ной, гахайн, шубуунай ф... малшад сугларжа, «Мал... үнгэргэбэ. Эндэ колхоз... нии түрүүлэгшэ Ц. Д... «Ажахын жэлэй үнгэрһэ... та малшадай туйлаһан ... нууд» гэһэн элидхэл хээ.

Удаань түрүү малшад... товарна 1-дэхи ферм... даагша Ч. Дармаев, МТ... Д. Базаров, һаалишан Б... пова болон бусадта мал... шэмэ үгэлгые дээшэлүүл... найнь түлөө колхозой пр... партийна эхин организа... баясхалан хүргэгдөө.

Энэ үдэр Мухаршэбэр... Никольско сельпогой 3-д... зин элдэб эд бараа элбэ... даа. Мүн колхозой пра... шадай ажалта үдэртэ му... һан байна.

Д. ...

СПОРТ

Футб лоор тү... командануудай у...

«Динамо» стадион дээ... городой ба Улан-Удын «... гэжэ һайндуранай спорти... вонуудай футболистнууда... болоо.

Эрид шанга тулалдаан... Городогой команда ула... дые 1:0 тоотойгоор шүүг... хи группын футбольно ко... дай дундаһаа БМАССР-... ной нэрэзэргэ олоһон ба...

Е. Н...

„Буревестник" общ... түрүү һуурин т...

Хүнгэн атлетикээр «Бу... гэжэ һайндуранай спор... шествын түрүү һуури эзэ... мүрысөөн боложо дүүрэб...

100 метрын урилдаан... нүүдэй дундаһаа Ильина, ... лэй дундаһаа Оленников ... пединститут); ядро түлхи... шүүлэй дундаһаа Тар... (зооветинститут), эхэнэрн... даһаа Данкова (пединст... шэдэлгээр Голованов (зо... тут) ба Ильина (пединст... дэрые харайлгаар Голова... ва хоёр; утые харайлга... (зооветинститут), 800 метр... дааида Яшин ба 400 метр... (пединститут) түрүү һуури...

Командануд хоорондын... сөөндэ гражданска аэро... манда түрүү, гүрэнэй ти... хид — хоёрдохи, респ... больницынхид—гурбадах... пуудые эзэлбэ.

Л. Б...

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТА... УЛАН-УДЫН ГОРОД... СОВЕДЭЙ ЗУРГААДА... СЕССИИЕ ЗАРЛАХА ...

Ажалшадай депутадууд... Удын городской Соведэй ... хи сесси (V зарлалай) ... августын 29-нэй понедель... шын 7 часта, ород драм... байшан соо (Ленинэй үйл... зарлагдахань гэжэ ажал... путадуудай Улан-Удын ... Соведэй гүйсэдхэхэ коми... ской Соведэй депутадууд... нэ.

Ажалшадай деп... Улан-Удын городско... гүйсэдхэ...

Редактор Д. Л. ЛОБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74. отв. секретаря —27-37. партийной жизни. сельского хозяйства— 47-59. пропаганды и переводов —... культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00549. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Заказ №...